

Poznań, 29 grudnia 2021 r.

Pan
Mirośław Sobkowiak
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Gostyniu
ul. Wrocławska 8
63-800 Gostyń

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.)*, zwanej dalej ustawą i *rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477)* oraz w oparciu o *rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720)*, zwane dalej „rozporządzeniem”, zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w składzie:

- Jarosław Szymański – inspektor wojewódzki, jako kierownik zespołu kontrolującego,
- Małgorzata Mielcarska – inspektor wojewódzki,

działając z upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z 16 września 2021 r., znak: KN-II.0030.177.2021.1 (*zał. 1. Upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego z 16 września 2021 r.*) przeprowadził kontrolę w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, z siedzibą pod adresem: ul. Wrocławska 8, 62-800 Gostyń, które w dalszej części dokumentu określa się także w skrócie: „PCPR”, „Organizatorem”, „Centrum” lub „Jednostką”. Czynności kontrolne w siedzibie PCPR przeprowadzone były od 24 września do 5 października 2021 r., dalsze czynności kontrolne były kontynuowane zdalnie z uwagi na pandemię i zakończyły się 17 grudnia 2021 r.-

Zakres kontroli obejmował organizację i funkcjonowanie Jednostki w zakresie zgodności z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2020 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Kontrolujący złożyli oświadczenia, że nie istnieją okoliczności uzasadniające wyłączenie ich od udziału w ww. kontroli (*zał. 2.-2a. Oświadczenia kontrolerów z 22 września 2021 r.*).

Kontrola została przeprowadzona w oparciu o następujące procedury i metody:

- pozyskano pisemne oświadczenia od Dyrektora PCPR - Pana Mirosława Sobkowiaka,
- przeprowadzono rozmowę z zastępcą Dyrektora - PCPR Panią L.N.,
- pozyskano pisemne oświadczenia od wszystkich koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych ww. Jednostce na dzień kontroli,
- przeprowadzono analizę dokumentacji dotyczącej kwalifikacji wybranych osób zatrudnionych w ww. Jednostce,
- poddano analizie zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- poddano analizie zadania koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
- dokonano analizy dokumentacji wybranych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- zweryfikowano dokumentację prowadzoną przez PCPR dla dwóch wybranych rodzin zastępczych zawodowych, dwóch wybranych rodzin zastępczych niezawodowych i dwóch wybranych rodzin zastępczych spokrewnionych, a także 9 dzieci przebywających w tych rodzinach.

PODCZAS KONTROLI USTALONO

PCPR działa na podstawie Statutu, który stanowi załącznik do uchwały Nr XLV/328/06 Rady Powiatu Gostyńskiego z dnia 28 czerwca 2006 r., zmienionej uchwałą Nr XIII/106/19 Rady Powiatu Gostyńskiego z dnia 12 grudnia 2019 r. (*zał. 3. Kserokopia Uchwały Nr XLV/328/06 Rady Powiatu Gostyńskiego z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie nadania Statutu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu wraz z kserokopią Statutu, zał. 3a. Kserokopia Uchwały Nr XIII/106/19 Rady Powiatu Gostyńskiego z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie zmiany Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu wraz z kserokopią Statutu*).

Wewnętrzna struktura organizacyjną Centrum oraz zasady funkcjonowania określa regulamin organizacyjny, stanowiący załącznik do Uchwały Nr 78/481/20 Zarządu Powiatu Gostyńskiego z dnia 3 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu (*zał. 4. Kserokopia Uchwały Nr 78/481/20 Zarządu Powiatu Gostyńskiego z dnia 3 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu wraz z kserokopią Regulaminu Organizacyjnego*).

Analiza Regulaminu Organizacyjnego Jednostki wykazała, że w jej strukturze nie wyodrębniono zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej (*zał. 4.*), co jest niezgodne z art. 76 ust. 2 ww. ustawy.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Gostyńskim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, wyznaczone Zarządzeniem nr 50/11 Starosty Gostyńskiego z dnia 2 sierpnia 2011 r. *(zał. 5. Kserokopia Zarządzenia nr 50/11 Starosty Gostyńskiego z dnia 2 sierpnia 2011 r. w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej)*, co jest zgodne z art. 76 ust. 1 ww. ustawy.

Kwalifikacje kadry

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że z dniem 1 marca 1999 r. powołano na stanowisko Dyrektora PCPR Pana Mirosława Sobkowiaka – *(zał. 6. Kserokopia wyciągu z Protokołu Nr 7/99 z posiedzenia Zarządu Powiatu Gostyńskiego z dnia 19 lutego 1999r. wraz z kserokopią Powołania z 1 marca 1999 r., zał. 6a. Kserokopia Uchwały Nr 99/844/13 Zarządu Powiatu Gostyńskiego z dnia 11 kwietnia 2013 r. w sprawie zatrudnienia Dyrektora PCPR w Gostyniu, zał. 6b. Kserokopia Uchwały Nr 128/840/18 Zarządu Powiatu Grodziskiego z dnia 5 kwietnia 2018 r. w sprawie przekształcenia umowy o pracę Dyrektorowi PCPR w Gostyniu)*. Dyrektor Jednostki ukończył studia magisterskie w zakresie filologii polskiej – specjalność nauczycielska, studia podyplomowe w zakresie organizacji pomocy społecznej i pracy socjalnej oraz studia podyplomowe w zakresie pomocy psychologicznej *(zał. 7.-7b. Kserokopie dyplomu ukończenia studiów magisterskich oraz świadectwa ukończenia studiów podyplomowych w zakresie organizacji pomocy społecznej i pracy socjalnej oraz pomocy psychologicznej)*. Kontrola wykazała, że Dyrektor PCPR nabył odpowiedni staż pracy, w związku z powyższym kwalifikacje Pana Mirosława Sobkowiaka są zgodne z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.).

W dniu kontroli w PCPR, w Dziale Pomocy Dziecku i Rodzinie zatrudnionych było trzech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, którzy mają wykształcenie wymagane na tym stanowisku. Wymiar czasu pracy koordynatorów wynosił odpowiednio 1 etat dla każdego koordynatora *(zał. 8.-8a. Protokół oględzin dokumentacji kadry z 23 września 2021 r. wraz z wykazem pracowników wykonujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej PCPR w Gostyniu z 23 września 2021 r.)*. Nadto, czynności kontrolne wykazały, że każdy z koordynatorów nie jest i nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie została mu zawieszona ani ograniczona, nie ponosi obowiązku alimentacyjnego i nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe *(zał. 9.-9b. Oświadczenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w sprawie władzy rodzicielskiej, niealimentacji i niekaralności oraz nie łączenia obowiązków pracownika socjalnego i nie prowadzenia postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat)*. Kwalifikacje koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej są zatem zgodne z art. 78 ust. 1 ww. ustawy.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono również, że praca koordynatorów nie jest łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego, co jest zgodne z art. 79 ust. 3 ww.

ustawy (zał. 9.-9b.) oraz koordynatorzy nie prowadzą postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat, co jest zgodne z art. 79 ust. 4 ww. ustawy (zał. 9.-9b.).

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizowane są w Dziale Pomocy Dziecku i Rodzinie, którym kieruje Zastępca Dyrektora PCPR, a zatrudnieni są: pracownik socjalny i specjalista pracy socjalnej (zał. 8.-8a., zał. 10. Kserokopia zadań i obowiązków Zastępcy Dyrektora PCPR w Gostyniu z dnia 4 września 2018 r.) oraz w Dziale Nadzoru i Pomocy Instytucjonalnej, w skład którego wchodzi Kierownik Działu, specjalista pracy socjalnej oraz samodzielny referent (zał. 8.-8a.).

Podczas czynności kontrolnych przedłożono obowiązujący „Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Gostyńskim na lata 2019-2021”. W dokumencie zawarto cele i zakładane rezultaty oraz limity rodzin zastępczych zawodowych (zał. 11. Kserokopia Uchwały Nr V/40/19 Rady Powiatu Gostyńskiego z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Gostyńskim na lata 2019-2021” wraz z kserokopią Programu). Dokument został przyjęty ww. uchwałą 28 marca 2019 r., co świadczy o tym, iż od 1 stycznia do 27 marca 2019 r. nie obowiązywał w Powiecie program rozwoju pieczy zastępczej, co narusza art. 180 pkt 1 w zw. z art. 182 ust. 1 ww. ustawy.

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż Starosta Gostyński 18 grudnia 2014 r. upoważnił Pana Mirosława Sobkowiaka, Dyrektora PCPR, do prowadzenia rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka (zał. 12. Kserokopia upoważnienia wydanego przez Starostę Gostyńskiego z 18 grudnia 2014 r.), co jest zgodne z art. 46 ust. 5 ww. ustawy.

Dyrektor przedłożył inspektorom przykładowe cztery pisma do sądu, do których jako załączniki załączono odpowiednio „Rejestr danych o osobach pełniących funkcję niezawodowej rodziny zastępczej”, który dotyczy wybranej rodziny zastępczej. I tak: w piśmie przewodnim z 20 września 2021 r. poinformowano Sąd, że PCPR „utworzył rejestr danych Państwa (...)”, w piśmie przewodnim z 16 sierpnia 2021 r. poinformowano Sąd, że PCPR „utworzył rejestry danych o osobach pełniących funkcję niezawodowej rodziny zastępczej (...)”, w piśmie przewodnim z 2 czerwca 2021 r. poinformowano Sąd, że PCPR „utworzył rejestr danych Pani (...)”, natomiast w piśmie przewodnim z 4 maja 2021 r. poinformowano Sąd, że PCPR „utworzył rejestr danych o osobach pełniących funkcję niezawodowej rodziny zastępczej w osobach (...)” (zał. 12a.-12d. Kserokopie przykładowych pism do sądu wraz z informacjami do sądu o utworzeniu rejestru danych pełniących funkcję niezawodowej rodziny zastępczej.). Z treści ww. pism wynika, że dla każdej z tych rodzin został utworzony odrębny rejestr. Powyższe jest niezgodne z art. 46 ust. 1 ww. ustawy, który stanowi, że „Starosta prowadzi rejestr danych o osobach:

- 1) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.”

A więc Starosta prowadzi jeden rejestr składający się niejako z dwóch części.

Dyrektor przedstawił oświadczenie, w którym odniósł się do swoich działań: „*Taką zasadę przesyłania danych przyjęto, dostosowując się do ograniczonej delegacji ustawodawcy zawartej w ww. ust. 4 art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada obowiązek przekazywania danych z rejestru danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka lub zakwalifikowanych do pełnienia takiej funkcji, ale nie całego rejestru, o którym mowa w ust. 1 art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z zestawienia przepisów ust. 1 i ust. 4 art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynika, że starosta (lub upoważniony przez niego kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie) prowadzi rejestr danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka lub zakwalifikowanych do pełnienia takiej funkcji, ale do sądu przesyła tylko dane z tego rejestru, a nie cały rejestr*” (zał. 12e. Oświadczenie Dyrektora PCPR dot. prowadzenia rejestru danych z 1 października 2021 r.).

Z powyższą interpretacją ww. przepisu art. 46 ust. 4 w zw. z art. 46 ust. 1 i 2 ww. ustawy nie można się zgodzić z następujących względów. Przede wszystkim wskazać należy, że ustawodawca nie nałożył obowiązku przesyłania do sądu jedynie ostatnio zaktualizowanych danych z rejestru, o którym mowa w art. 46 ust. 2 ww. ustawy. Nadto, przepis art. 46 ust. 4 ww. ustawy stanowi, że „*Dane z rejestru, o którym mowa w ust. 2, starosta przekazuje do właściwego sądu*”, a z kolei ustęp 2 odsyła do ustępu 1 tego artykułu stanowiąc, że „*Rejestr danych, o którym mowa w ust. 1, zawiera (...)*”. Powyższe oznacza, że sformułowanie zawarte w art. 46 ust. 4 ww. ustawy: „*Dane z rejestru, o którym mowa w ust. 2 (...)*”, należy interpretować w odniesieniu do art. 46 ust. 1 i 2 ww. ustawy, przyjmując wykładnię celowościową tych przepisów. Skoro do sądu należy przysyłać dane z rejestru, a rejestr dotyczy nie tylko osób, które w nieodległym czasie stały się osobami pełniącymi funkcję m.in. rodzin zastępczych, lecz wszystkich osób pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej, prowadzącego rodzinny dom dziecka jak i osób zakwalifikowanych do pełnienia tych funkcji, to oznacza, że do właściwego sądu należy przysyłać pełne dane z ww. rejestru. Nadto, zaznaczyć należy, że pełne dane z rejestru powinny być wysyłane do sądu, niezwłocznie po jego uaktualnieniu, w związku z celem, jakim jest bieżąca wiedza sądu na temat możliwości Powiatu w zakresie prowadzonych niespokrewnionych z dzieckiem form rodzinnej pieczy zastępczej.

Powyższe jest zatem niezgodne z art. 46 ust. 4 ww. ustawy.

Pieczca zastępcza w Powiecie

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2176 z późn. zm.).

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu w Księżce Kontroli pod numerem 1/2021.

Biorąc pod uwagę, stwierdzone podczas kontroli, działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, zgodne z obowiązującymi przepisami, jak i działania naruszające przepisy, działalność Jednostki oceniono pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

W związku z nieprawidłowościami wydano zalecenia pokontrolne.

ZALECENIA POKONTROLNE

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji zadań przez Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Gostyniu określonych w ww. ustawie, zalecam:

1. utworzyć w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 76 ust. 2 ww. ustawy i spowodować dostosowanie przez organ właściwy treści Regulaminu Organizacyjnego Jednostki do zapisów zgodnych z ww. ustawą,
2. każdorazowo przygotowywać projekt 3-letniego „*Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej*” i przekazywać go do właściwego organu Powiatu w celu jego przyjęcia, w takim czasie, aby nie było okresu, w którym Program nie obowiązuje, tj. zgodnie z art. 180 pkt 1 w zw. z art. 182 ust. 1 ww. ustawy,
3. prowadzić rejestr danych o osobach, zgodnie z art. 46 ust. 1, 2 ww. ustawy i na bieżąco przekazywać pełne dane z tego rejestru do właściwego sądu, zgodnie z art. 46 ust. 4 ww. ustawy,
4. dokonywać oceny sytuacji dziecka na posiedzeniu z udziałem osób do tego zobligowanych, zgodnie z art. 130 ust. 1 ww. ustawy, uwzględniając wskazówki do modyfikacji planu pomocy, zawarte w ocenie sytuacji dziecka, zgodnie z art. 129 pkt 3 ww. ustawy,
5. powierzać przeprowadzanie badań pedagogicznych osobie legitymującej się wykształceniem pedagogicznym, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 13 ww. ustawy,
6. przedstawiać staroście i radzie powiatu sprawozdanie z efektów pracy Organizatora, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ww. ustawy..
7. zachowywać odpowiednią liczbę rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka pod opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 77 ust. 4 ww. ustawy w zw. z art. 77 ust. 1a ww. ustawy,

8. spowodować przygotowywanie przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (lub przez przedstawiciela organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, w przypadku gdy rodzina zastępcza nie jest objęta opieką koordynatora) planu pomocy dziecku we współpracy z rodziną zastępczą oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, uwzględniając wskazania do modyfikacji planu pomocy dziecku wynikające z oceny sytuacji dziecka, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 w zw. z art. 129 pkt 3 ww. ustawy,
9. każdorazowo opracowywać indywidualny program usamodzielnienia, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, zgodnie z art. 145 ust. 4 ww. ustawy,
10. dokonywać oceny rodzin zastępczych w konsultacji w szczególności z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz asystentem rodziny, pracującym z rodziną dziecka, zgodnie z art. 133 ww. ustawy.

Informacje końcowe

Niniejszy dokument sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, drugi pozostawiono w dokumentacji Wojewody Wielkopolskiego.

Treść wystąpienia pokontrolnego podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2176 z późn. zm.), z wyłączeniem danych osobowych w rozumieniu ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

Zgodnie z art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.) kontrolowana Jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Wojewoda w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, o których mowa powyżej, przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana Jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.) kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 197d ust. 1 ustawy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10.000 zł.

Wystąpienie pokontrolne zawiera 31 stron.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
(-) Monika Donke-Cieślewicz
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Sporządził:

Jarosław Szymański
Inspektor wojewódzki
10 lutego 2022 r.